

УДК: 357.014.12.

Методологічні підходи до аналізу фінансового забезпечення діяльності підприємств.

Муштай В.А., к. е. н., доц., Сумський національний аграрний університет

Муштай В.А. Методологічні підходи до аналізу фінансового забезпечення діяльності підприємств. Технологія аналізу фінансових ресурсів підприємства полягає у виявленні методів формування і обробки даних про фінансові ресурси, які дають об'єктивну оцінку фінансового стану, тенденцій розвитку та виявлення резервів підвищення ефективності використання грошових коштів та шляхів їх реалізації.

Муштай В.А. Методологические подходы к анализу финансового обеспечения деятельности предприятий. Технология анализа финансовых ресурсов предприятия состоит в выявлении методов формирования и обработки данных о финансовых ресурсах, которые дают объективную оценку финансового состояния, тенденций развития и выявления резервов повышения эффективности использования денежных средств и путей их реализации.

Myshtai V. A. Methodological approaches to the analysis of financial provision of the activities of enterprises. Technology of analysis of financial resources of enterprise consists in the exposure of methods of forming and processing of data about financial resources, that give the objective estimation of the financial state, progress and exposure of backlogs of increase of efficiency of the use of monetary resources and ways of their realization trends.

Постановка проблеми. Економічні умови, в яких підприємства здійснюють свою діяльність, сьогодні конкретним чином змінилися, що зумовило формування цільових установок. З одного боку, підприємствам надана господарська самостійність, вони самі вирішують питання закупівлі і збуту продукції, визначення масштабу виробництва і напряму використання джерел засобів. З другого боку, для цих підприємств характерним є високий ступінь зношеності активної частини основних виробничих фондів, невисокий рівень продуктивності праці, якості продукції, що випускається, і як результат нестійке фінансове положення. Зміна фінансового положення в гіршу сторону у зв'язку з падінням рентабельності може спричинити за собою і більш важкі наслідки: через нестачу грошових коштів – зниження платоспроможності і ліквідності. Виникнення при цьому кризи готівки призводить до того, що підприємство перетворюється на «потенційно неплатоспроможне», а це може розглядатися як перший ступінь кризового стану (банкрутства).

На даний час відсутня єдина чітка методика аналізу фінансових ресурсів підприємства із встановленим набором аналітичних показників та коефіцієнтів. Окрім того, немає єдиного підходу щодо порядку розрахунку тих чи інших коефіцієнтів, їх нормативних значень. Тому проблеми обліку та аналізу фінансових ресурсів є дуже важливими та вкрай актуальними, оскільки нормальне функціонування будь-якого підприємства обумовлене достатнім обсягом фінансових ресурсів, що забезпечують можливість задоволення виникаючих потреб підприємства для поточної діяльності і розвитку[2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. . Значний внесок у розробку теоретико-методологічних основ визначення сутності фінансових ресурсів та процесів їх формування і використання внесли вітчизняні вчені-економісти: Білик М.Д., Бланк І.О., Буряк Л.Д., Бутинець Ф.Ф., Василик О.Д., Даниленко А.І., Завгородній В.П., Іващенко В.І., Сорокіна Е.М. Однак зазначена проблема вимагає подальшого детального дослідження та системного аналізу з подальшими пропозиціями визначення джерел фінансового забезпечення підприємств.

Мета дослідження полягає в теоретичному та науково-практичному обґрунтуванні виявлення джерел фінансового забезпечення підприємства та оцінки наявності фінансових ресурсів, ефективності їх використання на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Фінансові ресурси підприємств є одним із найважливіших для забезпечення їх діяльності видом ресурсів, але в той же час досить складним для дослідження. Здатність фінансових ресурсів трансформуватись у матеріальні, інтелектуальні, технічні, інноваційні та інші види ресурсів обумовлює їх вагомість у фінансово-господарській роботі підприємства [4].

Відомо, що від джерел формування і напрямків використання фінансових ресурсів підприємства багато в чому залежить його фінансовий стан. Водночас фінансовий стан підприємства є концентрованим вираженням ефективності використання фінансових ресурсів. Найточніше оцінити забезпеченість, інтенсивність та ефективність їх використання дає змогу глибокий аналіз фінансових ресурсів. Необхідність проведення аналізу полягає в обмеженості фінансових ресурсів на підприємстві, нестійкому фінансовому стані багатьох підприємств, ризику втрати платоспроможності, а також в підвищенні рівня ефективності управління фінансовими ресурсами та ін.

Метою аналізу фінансових ресурсів підприємства є прискорення руху фінансових ресурсів і підвищення на цій основі оборотності активів і капіталу, а також забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Оцінка результатів господарської діяльності за попередній та поточний роки, виявлення факторів, які позитивно чи негативно вплинули на кінцеві показники роботи

підприємства, прийняття рішення про визнання структури балансу задовільною (незадовільною), а підприємства – платоспроможним (неплатоспроможним) – все це завдання, що вирішуються під час аналізу фінансових ресурсів

Основними принципами аналізу фінансового забезпечення є системність, комплексність, регулярність, послідовність, об'єктивність та ін. Всі вони спрямовані на регулювання процедурного аспекту методології і методики аналізу фінансових ресурсів[6].

В процесі аналізу фінансового забезпечення діяльності підприємств використовують безліч методів та методик. Зокрема, класичні методи аналізу господарської діяльності та фінансового аналізу - ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий, відсоткових чисел, диференціальний, логарифмічний, інтегральний, простих та складних відсотків, дисконтування; традиційні методи економічної статистики — середніх та відносних величин, групування, графічний, індексний, елементарні методи обробки показників у динаміці; методи математичної статистики вивчення зв'язків — аналізи кореляційний, регресивний, дискримінантний, дисперсійний, факторний, коваріаційний та ін.; економетричні методи — матричні, теорії міжгалузевого балансу; методи економічної кібернетики і оптимального програмування — системного аналізу, лінійного, нелінійного, динамічного програмування та ін.; методи дослідження операцій і теорій прийняття рішень — теорії графів, ігор, масового обслуговування, сітьового планування і управління[5].

Прийняття ефективних управлінських рішень стосовно фінансових ресурсів залежить від інформаційної бази, яка ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. Основою інформаційної бази для аналізу формування і використання фінансових ресурсів є Баланс (форма №1), який слугує індикатором для оцінки фінансового стану підприємства. Підсумок балансу дає орієнтовну суму коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства. Джерела формування фінансових ресурсів відображені в пасиві балансу, напрямку їхнього використання – в активі. З метою вивчення окремих аспектів аналізу формування фінансових ресурсів проводять аналітичне перегрупування статей балансу. Для цього, беручи за основу заключний баланс, складаються різні рекласифіковані баланси, що дозволяє краще оцінити ліквідність та платоспроможність, значення яких безпосередньо залежать від здатності своєчасно та в необхідному обсязі генерувати фінансові ресурси[6].

Отже, аналіз формування і використання фінансових ресурсів підприємства повинен здійснюватись у такій послідовності:

По - перше – проводиться аналіз джерел формування капіталу: оцінка структури джерел фінансових ресурсів у цілому, аналіз джерел власних коштів, аналіз джерел позикових коштів, аналіз кредиторської заборгованості.

Оцінку фінансової забезпеченості діяльності підприємства розглянуто на прикладі ВАТ «Велика Круча» Пирятинського району Полтавської області.

Отже, що частка майна, сформованого за рахунок власних коштів, значно перевищує частку позичених коштів у структурі джерел господарства на 82,4 в.п. у 2013 році, що на 44,5 в.п. більше за показник базисного року.

У загальній структурі власний капітал за 2013 рік займає 89,1%, що на 29,5 в. п. більше в порівнянні з 2011 роком. Загальна сума власних оборотних коштів за період дослідження збільшилась 3663 тис. грн., а її частка по відношенню до власного капіталу на 32,7 в. п., що визнається позитивним в роботі підприємства.

Щодо позичених коштів, то за 2011-2013 роки їх сума, як відзначалося вище, зменшилась на 1498 тис. грн., що свідчить про зростання фінансової незалежності підприємства. Причиною цього стало як зменшення довгострокових позик банків на 420 тис.

Таблиця 1.

Джерела формування майна підприємства ВАТ «Велика Круча»

Показники	2011р.	2013 р.		Відхил.
		На початок року	На кінець року	
Джерела формування майна, тис.грн.	8403	10229	10592	2189
1. Власний капітал, тис. грн. (к.380)	6163	9029	9850	3687
- у % до майна	59,6	84,4	89,1	29,5
1.1. Власні оборотні кошти, тис.грн.	740	3527	4403	3663
- у % до власного капіталу	12,0	39,1	44,7	32,7
2. Позичені кошти, тис.грн. (к.480+500+530)	2240	1200	742	-1498
- у % до майна	21,7	11,2	6,7	-15,0
1.2. Довгострокові позики, тис.грн. (к.480)	892	914	472	-420
- у % до позичених коштів	27,2	120,7	64,2	37,0
1.3. Короткострокові позики, тис.грн.(к.500)	-	-	-	-
- у % до позичених коштів	-	-	-	-
1.4. Кредиторська заборгованість тис.грн. (к.530)	1348	286	270	-1047
- у % до позичених коштів	41,1	37,8	36,7	-4,4
2. Доходи майбутніх періодів, тис.грн.(к.630)	-	-	-	-
у % до майна	-	-	-	-

грн., так і зменшення кредиторської заборгованості. За аналізований період питома вага позичених коштів, за рахунок яких було сформована частина майна, значно зменшилась, зокрема на 15 в.п., і становить на кінець 2013 року 6,7%. В той час як частка довгострокових позик в загальній сумі позичених коштів підвищилась на 37 в.п. та на кінець звітного року становила 64,2%.

Відносно змін розміру частки кредиторської заборгованості у структурі позичених коштів, констатуємо її зменшення на 4,4 в.п. На кінець звітного року вона становила 36,7% проти 41,1% базисного року.

Отже, має місце покращення фінансового стану Товариства. Про це свідчить зменшення суми позикових коштів і зростання обсягу власного капіталу. На кінець досліджуваного періоду підприємство є достатньо забезпеченим власними коштами. Це характеризує дане підприємство як таке, що стало більш надійним і фінансово незалежним у своїй роботі.

Щодо стану кредиторської заборгованості на підприємстві (табл. 2).

Таблиця 2.

Показники оцінки кредиторської заборгованості

Показники	Методика розрахунку	2011р.	2012 р.	2013 р	Відхилення (+/-)
1. Середня величина К ^Т заборгованості тис. грн	Φ_1 р 530	1348	286	270	-1078
2. Сума закупівель тис. грн.		5080	3982	3841	-1239
3. К-т оборотності К ^Т заборгованості	п.2:п.1	3,77	13,93	14,23	10,46
4. Термін погашення К ^Т заборгованості	360 : п.3	95,49	25,85	25,30	-70,19
5. Питома вага К ^Т заборгованості у виручці від реалізації	$\frac{\Phi_1 \text{ р}530}{\Phi_2 \text{ р}035} \cdot 100$	0,23	0,06	0,05	-0,18
6. Припадає дебіторської заборгованості на 1 грн. кредиторської заборгованості, грн.	Сума дебіт.заб./суму кред.заб.	0,43	3,86	5,38	4,95

За даними таблиці 2, спостерігається зменшення кредиторської заборгованості господарства на 1078 тис. грн, що становить 80%. Відносно загальної суми поточних зобов'язань, то їх сума за період дослідження зменшилась на 2544 тис. грн або 77,6%. При цьому зменшення відбувається за всіма видами зобов'язань окрім розрахунків з оплати праці. Позитивним моментом є зменшення суми поточних зобов'язань по розрахункам з бюджетом

на 1449 тис. грн, частка яких у звітному році в загальній сумі поточних зобов'язань найбільша та становить 54%.

Оцінюючи кредиторську заборгованість підприємства маємо зазначити, що спостерігається прискорення оборотності кредиторської заборгованості за період дослідження про, що свідчить зростання коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості з 3,77 у 2011 році до 14,23 у 2013 році. Причиною таких змін стало суттєве зменшення суми кредиторської заборгованості на фоні скорочення обсягів закупівель. При цьому темпи скорочення кредиторської заборгованості перевищували темпи зменшення суми закупівель. Поряд з цим зменшується період погашення кредиторської заборгованості на 70 днів. У 2013 році становить 25 дні, т. б. саме цей термін є необхідним для здійснення розрахунків з постачальниками, підрядчиками та кредиторами, що співпрацюють з Товариством.

Частка кредиторська заборгованість у виручці від реалізації коливається від 0,23 до 0,05. Можна сказати, що річна виручка у базисному році майже на чверть покривала заборгованість. У 2013 році підприємство на кінець року погасило суттєву частину своєї кредиторської заборгованості.

По –друге – здійснюється аналіз активів підприємства: аналіз складу і структури загального капіталу в цілому, аналіз основного капіталу, аналіз оборотного капіталу, аналіз дебіторської заборгованості.

Таблиця 3.

Ефективність використання обігових коштів

Показники	Методика визначення	2011р	2012р.	2013р.	Відхилення (+;-) 2013р. від 2011р.
1. Середня величина оборотних коштів, тис. грн.	Ф.1 ряд 260	4019	4284	5138	1199
2. Сума обороту (виручка від реалізації), тис. грн.	Ф.2 ряд 035	6057	5056	5444	-613
3. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, кількість оборотів	п2 / п1	1,51	1,18	1,06	- 0,45
4. Тривалість 1-го обороту оборотних коштів	360 / п3	238,4	305,1	339,6	101,2

5. Коефіцієнт закріплення основних засобів	п1 / п2	0,67	0,85	0,95	0,28
6. Одноденний оборот звітного року, тис. грн.	п2 / 360	16,83	14,05	15,16	-1,67
7. Отримано на 1 грн. оборотних коштів:					
- товарна продукція, тис. грн.	Ф.2 ряд 035 / п1	1,51	0,99	0,73	-0,78
- фінансові результати до оподаткування, тис. грн.	Ф. 2 ряд 170 / п1	0,11	0,21	0,29	0,18
- чистого прибутку, тис. грн.	Ф. 2 ряд 220 / п1	0,11	0,21	0,29	0,18

Коефіцієнт оборотності оборотних коштів у звітному році, в порівнянні з базисним роком знизився на 0,45 і становив 1,06. Поясненням цього є зменшення виручки від реалізації на 613 тис. грн та збільшення середньорічної вартості оборотних коштів на 1199 тис. грн. Це свідчить про зниження швидкості обороту всіх оборотних активів підприємства, як наслідок погіршення ефективності використання оборотних засобів.

Аналіз тривалості обороту оборотних коштів дозволив встановити, що вона в ВАТ «Велика Круча» збільшилась на 101 день. Збільшення тривалості одного обороту оборотних засобів оцінюється негативно, оскільки потребує від підприємства додаткових залучень в обіг оборотних коштів.

З період дослідження мало місце збільшення величини коефіцієнта закріплення оборотних засобів на 0,25 в ВАТ «Велика Круча». Причиною цього стало збільшення середньорічної вартості оборотних коштів та скорочення суми обороту. Зміна даного показника свідчить про неефективне використання активів та власного капіталу підприємств. Щодо одноденного обороту, то можна констатувати, що в середньому за один день у 2013 році на підприємстві обертається продукції на суму 15,16 тис. грн. Підсумовуючи виявлені зміни маємо вказати, що у зв'язку із збільшенням вартості оборотних засобів у 2013 році та скороченням суми обороту в господарстві відбулося зменшення обсягу виручки по відношенню до однієї гривні оборотних активів на 0,78 грн. в той час як на 1 грн. оборотних коштів зріс обсяг чистого прибутку на 0,18, що є позитивним для підприємства.

В цілому, можна зробити висновок, що на підприємстві спостерігається тенденція до зниження ефективності використання оборотних засобів, оскільки швидкість обороту всіх оборотних активів знизилась, а також кошти які вкладені в активи підприємства досить повільно перетворюються на гроші.

Оцінку стану дебіторської заборгованості надамо за даними таблиці 4.

За розрахунками представленими в таблиці маємо вказати на зниження оборотності дебіторської заборгованості. Зокрема у 2011 році дебіторська заборгованість 10,5 рази могла перетворитися на готівку, проте як у 2013р. – 3,8 рази. Все це свідчить про зниження ефективності кредитного контролю з боку підприємства, адже, даючи товар з відстрочкою платежу іншим господарствам ВАТ «Велика Круча» фактично їх кредитує. Отже причиною такої зміни маємо назвати збільшення середньої величини дебіторської заборгованості на фоні зменшення виручки від реалізації продукції на 613 тис. грн або 10,1%.

Щодо терміну кредиту покупця, то за період дослідження він збільшився на 61 день. Це вказує на збільшення середнього строку погашення дебіторської заборгованості, що призводить до погіршення фінансового стану підприємства. Причиною цього стало зменшення виручки від реалізації та збільшення середньої величини дебіторської заборгованості, т. б.

Таблиця 4

Показники оцінки дебіторської заборгованості

Показники	Методика визначення	2011р.	2012р.	2013р.	Відхилення (+;-) 2013р. від 2011р.
1. Середньорічна вартість дебіторської заборгованості, тис. грн.	Ф.1 ряд 160	576	1103	1451	875
2. Чистий дохід (виручка), тис. грн.	Ф.2 ряд 035	6057	5056	5444	-613
3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	п2 / п1	10,5	4,6	3,8	-6,7
4. Термін кредиту покупця, дн. (період погашення дебіторської заборгованості)	360 / п3	34	78	95	61
5. Питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах, %	(п1 / Ф.1 ряд 260) * 100	14,3	25,8	36,1	21,8
6. Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості	п1 / п2	0,1	0,2	0,3	0,2

По – третє – аналізується ліквідність балансу підприємства, який передбачає деяку перебудову активів за ознакою ліквідності і пасивів за ознакою терміновості їх погашення. На

цьому етапі головною метою є перевірка синхронності надходження і витрачання фінансових ресурсів підприємства, тобто його здатність розраховуватись за своїми зобов'язаннями власним майном за певний період часу.

Для визначення ліквідності балансу порівнюємо підсумки наведених груп активів і зобов'язань (табл. 5).

Аналіз їх фактичного співвідношення за 2011 рік дозволив встановити, що перша нерівність має протилежний знак, ніж в оптимальному варіанті при цьому має місце невиконання й останньої, тому ліквідність балансу за звітний період не може бути оптимальною.

Порівняння підсумків наведених груп активів і зобов'язань за 2013 рік теж вказує, що перша нерівність не виконується і має протилежний знак, ніж в оптимальному варіанті. Тому ліквідність балансу за звітний період також не є абсолютною. Така ситуація пояснюється: по – перше, недоцільністю при високій інфляції утримувати в складі активів значну частину високоліквідних активів, а саме грошей і короткострокових цінних паперів, оскільки вони знецінюються в першу чергу. З огляду на це підприємство вбачає сенс в переводі їх в більш захищені від впливу інфляції види активів (запаси сировини, матеріалів, палива, в устаткування, будівлі і споруди); по – друге, в умовах інфляції Товариству не вигідно своєчасно і в повному обсязі погашати кредиторську заборгованість, оскільки за рахунок неї виникає непряме кредитування підприємства. Поряд з цим, виконання четвертої нерівності свідчить про дотримання господарством мінімальної умови фінансової стійкості, наявність власних оборотних активів.

Дані таблиці свідчать, що у підприємства не вистачає грошових коштів для покриття негайних пасивів (кредиторської заборгованості, виплат дивідендів), так як підприємству недоцільно за умов інфляції утримувати велику суму грошових коштів, які знеціняться в першу чергу. Тому є сенс перетворити їх в більш захищені від інфляції активи (устаткування, матеріали, запаси сировини).

В цілому представлені баланси господарства за роки дослідження не є ліквідними, оскільки:

1) Товариство «Велика Круча» не має достатнього обсягу наявних фінансових коштів для розрахунку з кредиторами ($A_1 < П_1$). На кінець звітного року найбільш ліквідні активи покривають найбільш термінові зобов'язання на 0,9% проти 0,03% базисного періоду;

2) має місце ліквідність другої і третьої група активів протягом усього періоду дослідження;

Таблиця 5.

Ліквідність балансу

Актив	Код рядка	2011р.	2013р.	Пасив	Код рядка	2011р.	2013р.	Платіжний надлишок (нестача)	
								2011	2013
Найбільш ліквідні активи (А1)	220-240	43	420	Негайні пасиви (П1)	540-610	1931	465	1888	45
Активи, що швидко реалізуються (А2)	150-200, 210	1736	3066	Короткострокові пасиви (П2)	500-530	1348	270	-388	-2796
Активи, що повільно реалізуються (А3)	100, 110, 120-140, 250, 270	2240	1652	Довгострокові пасиви (П3)	480	892	472	-1348	-1180
Активи, що важко реалізуються (А4)	80	6315	5919	Постійні пасиви (П4)	380,4 30,63 0	6163	9850	-152	3931
Баланс	280	10334	11057	Баланс	640	10334	11057	-	-

№ умови	Умови абсолютної ліквідності	По підприємству		Виконання (+,-)	
		2011р.	2013р.	2011р.	2013р.
1.	$A_1 \geq П_1$	$A_1 < П_1$	$A_1 < П_1$	-	-
2.	$A_2 \geq П_2$	$A_2 > П_2$	$A_2 > П_2$	+	+
3.	$A_3 \geq П_3$	$A_3 > П_3$	$A_3 > П_3$	+	+
4.	$A_4 < П_4$	$A_4 > П_4$	$A_4 < П_4$	-	+

3) на відміну від базисного року, виконання четвертої нерівності у звітному році вказує на повну достатність власного капіталу Товариства як для формування важко ліквідних так і оборотних активів.

Отже, у 2013 році на даному підприємстві виконуються три умови з чотирьох по абсолютній ліквідності проти двох у базисному році, що без сумніву вказує на позитивні зміни.

Крім абсолютних показників для оцінки ліквідності підприємства проаналізовано відносні показники (табл. 6)

Таблиця 6

Показники ліквідності підприємства ВАТ «Велика Круча»

Показники	Методика розрахунку	2011р.	2012р.	2013р.	Відхилення (+;-)	Теоретично -гранична величина
1 Коефіцієнт поточної ліквідності	Ф.1 ряд 260 / Ф.1 ряд 620	1,23	5,66	6,99	5,76	1-2,5
2. Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	$(A1 + A2) /$ $(П1 + П2)$	0,55	3,24	4,75	4,20	0,6-1
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$A1 / (П1 + П2)$	0,02	0,57	0,58	0,56	0,2-0,7

За даними таблиці спостерігається позитивна динаміка представлених показників. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності в АТ «Велика Круча» за досліджуваний період зріс у 5,76 рази. Його зростання є позитивним для підприємства і свідчить про низький фінансовий ризик. Вказує, що оборотні активи перевищують за величиною поточні зобов'язання і в разі необхідності повного погашення заборгованості підприємство зможе продовжити своє

функціонування. Високий рівень загальної ліквідності може бути наслідком покращення у збуті продукції, гарної організації матеріально-технічного постачання тощо..

Значення коефіцієнту проміжної ліквідності за досліджуваний період також збільшилось у 4,2 рази та становить у 2013 році 4,75, що є позитивним для підприємства. Адже характеризує частку зобов'язань, що може бути погашена не лише за рахунок грошових коштів, але й за рахунок очікуваних надходжень за відвантажувану продукцію. Щодо коефіцієнту абсолютної ліквідності то у 2013 році порівняно з 2011 роком він також зріс на 0,56 та складає у звітному році 0,58. Така зміна свідчить про зростання ступеня покриття поточних зобов'язань поточними фінансовими інвестиціями і коштами та їх еквівалентами.

Таким чином, можемо стверджувати, що АТ «Велика Круча» є загалом ліквідним і спостерігається динаміка зростання коефіцієнтів ліквідності. Ситуація на підприємстві є досить гарною, кращою за об'єкт порівняння, адже зі зростанням ліквідності зменшується фінансовий ризик і зростають можливості для залучення додаткових фінансів.

По – четверте – проводиться порівняльний аналіз фінансових показників одного підприємства з іншими або за різні звітні періоди, тобто розраховується узагальнюючий рейтинговий показник.

Вважаємо, що побудова комплексу показників фінансових ресурсів підприємства має передбачати відбір відповідних груп фінансових показників, включення певних показників до відповідної групи, визначення методики їх розрахунку і оцінки. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства за допомогою параметрів має знаходити своє відображення у фінансових коефіцієнтах: коефіцієнт фінансової незалежності; коефіцієнт фінансової залежності; коефіцієнт концентрації позикового капіталу; коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу; коефіцієнт довготривалості залучення позикового капіталу; коефіцієнт фінансової стабільності; коефіцієнт фінансової стійкості; коефіцієнт структури позикового капіталу.

З метою оцінки рівня ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, повинні визначати різні показники оборотності, що мають велике значення для розцінки фінансового становища підприємства, тобто визначають ділову активність, оскільки швидкість обороту засобів безпосередньо впливає на платоспроможність фірми.

Ділова активність підприємства обумовлюється швидкістю оборотності його фінансових ресурсів. Також ділова активність підприємства виявляється в динамічності її розвитку, досягнення поставлених цілей, ефективному використанні економічного потенціалу, розширенні ринків збуту. Тому, виконання аналізу ділової активності має передбачати розрахунок коефіцієнтів і періодів оборотності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, управління діяльністю сучасним підприємством спрямоване, передусім, на організацію самого процесу виробництва, що можливо за умови здійснення щоденного ретельного аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання, а відтак – аналізу формування і використання фінансових ресурсів, який є одним із визначальних з огляду на основні фактори виробництва. Підвищенню ефективності такого аналізу сприяє науково - обґрунтована технологія, що полягає у виявленні методів формування і обробки даних про фінансові ресурси, з метою отримання об'єктивної оцінки фінансового стану, тенденцій розвитку та виявлення резервів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

Список літератури

1. Гудзь О.Є. Проблеми формування фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами /О.Є. Гудзь// Вісник харк. нац. техн. ун-ту сільського господарства: Економічні науки. Вип. 35. – Харків: ХНТУСГ, 2006 р. – с. 89
2. Гудзь О.Є. Джерела формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств / О.Є. Гудзь // Облік і фінанси АПК. - 2007. - № 3/5. - с.100 .
3. Буряк П.Ю. Формування і надання інформації про фінансові ресурси підприємства/ П.О. Буряк// Фінанси України – 2006. №10 – с.123.
4. Волк І.Ф. Фінансові ресурси підприємства: економічна сутність та ефективність управління І.Ф Волк // Держава і регіони. – 2006.№6 – с.339.
5. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры./ В.В.Ковалев / – М.: Финансы и статистика. – 2002. –560 с.
6. Мельник О. М. Облік, аналіз та контроль фінансових ресурсів підприємства в процесі прийняття управлінських рішень / О. М. Мельник // Сучасні проблеми економіки і менеджменту : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 10–12 листопада 2011 року/ Національний університет “Львівська політехніка”. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 478.
7. Попов В.Ю. Потоки фінансових ресурсів в Україні /В.Ю.Попов // Фінанси України 2008 №5 – с.78.